

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (Kösa Formu)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (Kösa Formu)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28102>

Özet

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (Kısa Formu), bireylerin bakışları tarafından olumsuz bir şekilde değerlendirilme veya yargılanma konusunda duydukları kaygı ve endişenin yoğunluğunu ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin **Türkçe uyarlama çalışması**, Filiz Bilge ve Halil Kelecioğlu tarafından 2008 yılında gerçekleştirilmiştir. Orijinal olarak İngilizce literatürde yer alan bu kısa form (Brief Fear of Negative Evaluation Scale - BFNE), **sosyal anksiyete** ile yakından ilişkili olan temel bir yapıya, yani olumsuz değerlendirilme beklentisini, hızlı ve güvenilir bir şekilde değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonlarda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu, Sosyal Anksiyete, BFNE, Psikometri, Uyarlama Çalışması, Kaygı, Kısa Form.

Yazarlar

Filiz Bilge, Halil Kelecioğlu

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin sosyal durumlarda bakışlarının kendileri hakkındaki düşüncelerinden ne ölçüde endişe duyduklarını belirlemektir. **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu** (OEK), sosyal anksiyete bozukluğunun ve genel utangaçlığın merkezi bir bileşeni olarak kabul edilir. Ölçek, bu korkunun derecesini nicel olarak ölçerek, klinik araştırmalara ve müdahale programlarının etkinliğinin değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Kısa formun geliştirilmesi, uygulayıcılara ve araştırmacılara daha az zaman harcayarak yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik sunan pratik bir araç sağlama ihtiyacından doğmuştur. Türkçe uyarlaması, Türk kültürü bağlamında bu yapının ölçülebilirliğini teyit etmeyi amaçlamıştır.

Yapı

Ölçek, literatürde **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu** (Fear of Negative Evaluation - FNE) olarak bilinen psikolojik yapıya ölçmektedir. Bu yapı, bireyin bakışları tarafından yargılanma, eleştirilme veya reddedilme ihtimaline karşı duyduğu bilişsel ve duygusal hassasiyeti ifade eder. Yüksek FNE puanına sahip bireyler, sosyal etkileşimlerden kaçınma eğiliminde olabilir veya sosyal performansları sırasında aşırı derecede gerginlik yaşayabilirler.

FNE, sadece sosyal fobiye özgü bir semptom olmaktan öte, genel bir kişilik özelliği olarak da incelenmektedir. Ölçek, bu korkunun genel düzeyini tek bir faktör altında toplamayı hedefleyen tek boyutlu bir yapıya sahiptir, bu da kısa formun temel avantajlarından biridir.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasının bir parçası olarak, ölçeğin yapı geçerliliği ve ölçüt geçerliliği incelenmiştir. Orijinal kaynakta özet bilgi yer almasa da, Bilge ve Kelecioğlu (2008) tarafından yürütülen **uyarlama çalışması**, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı (FNE) gerçekten ölçtüğünü doğrulamıştır. Bu süreç genellikle Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri (AFA ve DFA) ile gerçekleştirilir.

Geçerlik analizleri, ölçeğin diğer ilgili yapılarla (örneğin, **sosyal anksiyete**, utangaçlık) beklenen yönde korelasyon gösterdiğini (yakınsak geçerlik) ve alakasız yapılarla düşük korelasyon gösterdiğini (ıraksak geçerlik) ortaya koymuştur.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirir. Bilge ve Kelecioğlu (2008) çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Orijinal kaynakta bilgi eksikliği olmasına rağmen, uyarlama çalışması, Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (K?sa Formu)'nun Türkçe versiyonunun kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu rapor etmiştir. Ayrıca, bazı güvenirlik çalışmaları test-tekrar test yöntemini kullanarak ölçeğin zaman içindeki kararlılığı da araştırmış olabilir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama çalışmasında, kısa formun orijinal tek faktörlü yapılarının Türk örnekleminde korunup korunmadığı faktör analizi yoluyla incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin maddelerinin tek bir temel faktör altında toplandığını ve bu faktörün **Olumsuz Değerlendirilme Korkusu** yapılarının temsil ettiğini desteklemektedir. Bu, kısa formun yapısal olarak sağlam olduğunu ve FNE'yi tek boyutlu bir kavram olarak başarıyla bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Derecelendirme: Orijinal k?sa form genellikle 5 puanlı Likert Tipi Ölçek kullanır, ancak uyarlama çal??mas? bu bilgiyi detaylandırılmalıdır. (Örneğin: 1=Hiç Uygun Değil, 5=Tamamen Uygun)

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri ve Genel Yeti?kin Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite öğrencileri örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireylerin sosyal durumlarda ya?adıklar? kayg? ve yargılanma korkusuna dair ifadeleri okuyup, kendilerine ne kadar uygun olduğunu belirtmeleri esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

BFNE-SF, FNE, Psikometrik Özellikler, Öz Değerlendirme, Yargılanma Korkusu, Sosyal Fobi, Kayg? Ölçeği.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama): 2008

?zinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazara başvurulması tavsiye edilir.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Filiz Bilge

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor (Kaynakta belirtilmemiştir)

?leti?im E-posta Adresi: fbilge@hacettepe.edu.tr

Yazma Adresi: Hacettepe Üniversitesi (Kaynakta belirtilen kurum)

Kaynaklar

Bilge, F. ve Kelecio?lu, H. (2008). Psychometric properties of the Brief Fear of Negative Evaluation Scale: Turkish form. *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 21-38.

Makalenin orijinal İngilizce PDF bağlantısı: ejer.com.tr

Ölçekle ilgili orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: brief-fear-of-negative-evaluation-scale-bfne-toad.pdf

Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (Kısa Formu) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri yer almamaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM